

Карандюк Ольга Григорівна,
старший викладач кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки,
Пегух Анастасія Сергіївна.
Національний авіаційний університет

СУЧАСНІ ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглядається сутність інфляції як економічного явища. Проаналізовано підходи економістів до оцінки впливу інфляції на економіку. Простежуються особливості інфляційних процесів, що відбувалися протягом останніх шести років. Найгострішою проблемою для України є зростання диференціації доходів внаслідок інфляції. Вказується негативний вплив інфляції. Розглянуто напрями подолання інфляції в Україні та вдосконалення її фінансової системи.

Ключові слова: інфляція, інфляційний вплив, девальвація національної валюти, монетарне регулювання, виробництво.

Враховуючи сучасний стан економіки України, зростання загальних цін на товари, засоби виробництва та послуг, а також девальвацію національної валюти, проблема ефективної антиінфляційної політики потребує більш глибокого вивчення.

Більшість економістів вважає стабільність цін однією з необхідних, але недостатніх умов розвиненої економіки. Погляди різних економічних шкіл погоджуються: уряд будь-якої країни повинен досягти адекватного рівня життя, гнучкості власного ринку праці, а також ліквідації дефіциту бюджету, щоб отримати більшу свободу дій та потребу у фінансових стимулах. Однак існують різні погляди на інфляцію та її вплив на економіку. Іншими словами, досі немає однозначної думки та недостатньо реальних доказів на користь ідеї про те, що країни з мінімальною інфляцією мають більш високі темпи зростання.

За останні шість років економіка України зіткнулася з низкою значних проблем, не в останню чергу з інфляцією та її негативними наслідками. Досвід попередніх років та політика країни у сфері антиінфляційного регулювання дає можливість стверджувати, що для забезпечення стабільності національної валюти та запобігання зниженню рівня життя необхідна активна державна політика у сфері монетарного регулювання (особливо під час посилення зовнішнього тиску на економічну ситуацію в країні), забезпечення індексації та зростання доходів на рівні не нижче офіційного рівня інфляції, обмеження державних витрат на неефективне використання бюджетного фінансування, стабілізувати грошовий обіг та інфляцію.

У серпні 2021 року споживча інфляція в річному вимірі залишилася на рівні попереднього місяця –10,2%. У місячному вимірі ціни знизилися на 0,2%. Про це свідчать дані, опубліковані Державною службою статистики України. Упродовж найближчих місяців інфляція залишатиметься в діапазоні 10–11% з огляду на дію як тимчасових, так і фундаментальних проінфляційних чинників. Водночас наприкінці 2021 року інфляція сповільниться нижче 10% і у 2022 році поступово повернеться до цілі Національного банку 5%.

Найактуальнішою проблемою для України сьогодні є зростання диференціації доходів внаслідок інфляції, що призводить до негативних змін у демографічній структурі населення, погіршення якості трудових ресурсів. Ці втрати знижують конкурентоспроможність національної економіки, можливість збільшення людського та соціального капіталу. Враховуючи регресивний характер непрямого оподаткування, що збільшує нерівномірний розподіл доходів, такий спосіб боротьби з інфляцією не усуває, а, навпаки, посилює першопричину зростання цін, одночасно зменшуючи трудовий потенціал нації.

Висновки. Реальною альтернативою антиінфляційній політиці, що проводиться через грошові обмеження, є активна стимулююча політика держави в умовах кризи перевиробництва, що проводиться за кейнсіанськими рецептами з урахуванням реальних економічних умов України. Така політика повинна включати комплекс економічних заходів, які виходять за рамки прямої боротьби з інфляцією:

- 1) державне регулювання цін, особливо в монополізованих галузях економіки;
- 2) стимулювання ефективного суспільного попиту та грошової підтримки економіки шляхом підтримки зростання реальних доходів та рентабельності виробництва, а також подальшого погашення заборгованості із заробітної плати, розширення грошової бази відповідно до міжнародних стандартів та підвищення заробітної плати у бюджетній сфері;
- 3) розвиток пріоритетних галузей та підприємств шляхом вливання грошей у "критичні точки" економіки, які дають найбільший економічний ефект у довгостроковій перспективі;
- 4) стимулювання заощаджень громадян та накопичення коштів підприємств для зменшення державних запозичень та боргів;
- 5) для створення конкуренції в банківському секторі та зниження вартості кредитних ресурсів - допущення на фінансовий ринок України західних банків, особливо німецьких, які мають успішний досвід роботи з перехідною економікою колишньої Німецької Демократичної Республіки. Поряд з паралельним вільним обігом євро цей процес започаткує процес підвищення платоспроможності попиту в економіці.

Використані джерела:

1. Марцин В.С. Деякі підходи до регулювання інфляційних процесів на сучасному етапі розвитку економіки. Економіка розвитку. 2013. № 1. С. 42–48.
2. Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепко І.М. Гроші та кредит: підручник. Київ: КНЕУ, 2011. 589 с
3. Кругман П. Для спасення Європе нужна инфляция. URL: <https://www.interfax.by/news/belarus/1105734>
4. Филиппова І.Г. «Порочне коло» інфляційних процесів в Україні. Вісник СНУ ім. В. Даля. 2011. № 16. С. 172–178. URL: <http://garevna.ucoz.com/articles/inflation-bad-circle.pdf>
5. Національний банк України. Коментар Національного банку щодо рівня інфляції в серпні 2021 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-v-serpni-2021-roku>